मतदाता शिक्षा

FWLD

अविभेद र समानताका लागि कार्यरत

YOUTH IN FEDERAL DISCOURSE

१) निर्वाचन भन्नाले नागरिकहरूले आफ्नो प्रतिनिधि छान्ने औपचारिक प्रक्रिया हो। निर्वाचनमा मतदाताले आफ्ना इच्छानुसार उम्मेदवार वा राजनीतिक दललाई मतदान गरेर सरकार र शासनका लागि जिम्मेवार व्यक्ति वा राजनीतिक दललाई छान्दछन्।

२) निर्वाचन मार्फत जनताले सरकारलाई शासन गर्ने अधिकार दिन्छन्, सरकारका काम-कारवाहीको मूल्याङ्कन गर्छन् र आफ्ना प्रतिनिधिहरू चयन गर्छन।

३) मतदान गर्नु भनेको मतदाताको अधिकार र कर्तव्य दुवै हो।

मतदाताका अधिकार

- मतदान गर्ने अधिकार
- स्वतन्त्र र गोप्य मतदान गर्ने अधिकार
- आफ्नो मत आफैं हाल्ने अधिकार
- एक व्यक्ति-एक मतको अधिकार
- आवश्यक परे सहयोग पाउने अधिकार (अपाङ्गता भएको/अशक्त/ज्येष्ठ, आदि)
- आफ्नो नाममा अरूले मत हाल्न नपाउने अधिकार

मतदाताका कर्तव्यहरू

- आफ्नो नाम र मतदान केन्द्र पहिल्यै बुझ्ने
- गोपनीयता जोगाउने र अरूको मतमा हस्तक्षेप नगर्ने
- मतदान अधिकृतका निर्देशन पालना गर्ने
- एक पटक मात्र मतदान गर्ने
- मतदान केन्द्रमा शान्ति र मर्यादा कायम राख्ने
- मतदाताको इच्छानुसार मात्र सहयोग गर्ने
- अनियमितता देखे मतदान अधिकृतलाई जानकारी दिने

४) मतदान स्वतन्त्र र गोप्य हुनु पर्दछ।

स्वतन्त्र मतदान भनेको के हो?

- डर, धम्की वा दवाव बिना
- पैसा, उपहार वा प्रभावमा नपरी
- आफ्नो विचारअनुसार मतदान

गोप्य मतदान भनेको के हो?

- गोप्य मत कक्षमा छाप लगाउने
- कसैलाई नदेखाउने, कसैको नहेर्ने
- मत कसलाई हालेको खुलाउन बाध्य नहुने

५) अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती, ज्येष्ठ नागरिक, बिरामी, सुत्केरी, किरियापुत्री, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक लगायतलाई प्राथमिकताका आधारमा मतदान गराइन्छ।

विशेष अवस्था भएका मतदाताका अधिकारहरु निम्न बमोजिम हुन्छन्:

- समान रुपमा मतदान गर्ने अधिकार
- सहयोग पाउने अधिकार
- गोपनीयता सुरक्षित रहने अधिकार
- सम्मानजनक व्यवहार पाउने अधिकार
- प्राथमिकता सेवा (लाइनमा बस्न नपर्ने)

६) मतदानको दिन पालना गर्नुपर्ने नियमहरू:

- मतदान गर्न निर्वाचन आयोगले तोकेको स्थानमा समयमा पुग्नु पर्दछ।
- मतदाता परिचयपत्र लिएर जानुपर्दछ।
- मतदाता परिचयपत्र हराए वा बिर्सिएको खण्डमा आयोगले तोकेको यी परिचय खुल्ने सरकारी कागजातले (नागरिकता प्रमाणपत्र, जग्गाधनी प्रमाण पुर्जा, सवारी चालक अनुमतिपत्र, राष्ट्रिय परिचयपत्र, राहदानी) पनि मतदान गर्न पाइन्छ।

प्रवेशका नियमहरू

प्रवेश गर्दा पालना गर्नुपर्ने अनुशासन (Do's)	प्रवेश गर्दा गर्न नहुने कुरा (Don'ts)
√ लाइनमा बस्ने, पालो कुर्ने √ शान्ति कायम गर्ने, होहल्ला नगर्ने √ गोपनियता मान्ने (अरुले कसलाई भोट हाल्यो भनेर सोध्न/दवाव दिनु हुँदैन । √ मतदान गरेपछि केन्द्र वरिपरि भीड नगरी घर फर्किने	× मोबाइल, क्यामेरा, फोटो खिच्ने सामग्री केन्द्रभित्र लैजान नहुने × हतियार, ज्वलनशील पदार्थ आदि लैजान निषेध × मादक पदार्थ सेवन गरेर नजाने × मतदान केन्द्र वरिपरि प्रचार-प्रसार/ हुलहुज्जत/ उत्सव-जुलुस नगर्ने

मदतानका चरणहरु

चरण १: मतदान केन्द्रमा पालो कुर्नु

- केन्द्रमा पुगेपछि लाइनमा बस्नुहोस् ।
- धेरै ठाउँमा महिला र पुरुषका लागि अलग लाइन हुन सक्छन् (केन्द्रको व्यस्थाअनुसार)

⯯

चरण २: परिचय पुष्टि र नामावली जाँच

- मतदाता परिचयपत्र/आयोगले तोकेको कागात देखाएर नाम जाँच गराउनुहोस् ।

⯯

चरण ३: औंलामा मसी/चिन्ह लगाइन्छ

- एउटा व्यक्तिले दोहोर्‍याएर मतदान नगरोस् भनी औंलामा चिह्न लगाइन्छ ।

चरण ४ : मतपत्र लिनु र हस्ताक्षर जाँच

चरण ५ : गोप्य मतदान कक्ष (Secret Booth) भित्र जानु

चरण ६ : सही ठाउँमा "स्वस्तिक छाप" लगाउनु

चरण ७: मतपत्र राम्ररी मोडेर मतपेटिकामा हाल्नु

चरण ८ : केन्द्रबाट शान्त रुपमा बाहिरिनु

७) सदर हुने गरेर मतदान गर्नु पर्दछ।
नियम अनुसार ठीक तरिकाले छाप लगाउनु पर्दछ।

मतपत्र बदर हुने अवस्थाहरू:

- मतदान अधिकृतको सही नभएको मतपत्र बदर हुन्छ।
- स्वस्तिक छापको सट्टामा औंठाको छाप वा अन्य कुनै छाप वा सङ्केत लगाएमा
- स्वस्तिक छाप नबुझिने गरी लगाएमा
- कोठाभन्दा बाहिर स्वस्तिक छाप लगाएमा
- स्वस्तिक छाप एकभन्दा बढी निर्वाचन चिन्हमा लगाएमा
- स्वस्तिक छाप दुईवटा निर्वाचन चिन्ह रहेको कोठाको बीच पर्ने गरी लगाएमा
- मतपत्र च्यातिएमा
- चिन्ह भएको कोठाभन्दा बाहिर/घेरा छोएर छाप लगाएमा
- एउटै कोठामा धेरै पटक छाप लगाउने

मतपत्रमा के के हेर्ने ?

के हेर्ने ?	किन आवश्यक ?
उम्मेदवार/दलको निर्वाचन चिन्ह	चिन्हमै छाप लगाएर मत हालिन्छ ।
छाप लगाउने बक्स/कोठा	छाप बक्सभित्र परे मात्रै मत गन्न मिल्छ ।
मतदान अधिकृतको हस्ताक्षर/प्रमाण	आधिकारिक मतपत्र भएको सुनिश्चित गर्न ।

टिप: मतपत्र हातमा पाउँदा मतदान अधिकृतको हस्ताक्षर/प्रमाण छ कि छैन भनेर १ पटक हेरेर मात्र मतदान गर्नका लागि गोप्य कक्षतिर जानुहोस् ।